

Рэцэнзіі

Число. Язык. Текст: Сборник статей к 70-летию Адама Евгеньевича Супруна. Мн.: Выдавецкі цэнтр БДУ. 1998. 303 с.

Выйшаў у свет зборнік навуковых артыкулаў, прысвечаны 70-годдзю вядомага беларускага вучонага-славіста прафесара А.Я.Супруна. Кнігу адкрывае змястоўны артыкул рэдакцыйнай калегіі, членаў кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства БДУ аб А.Я.Супруну як знакамітым вучоным, педагогу, як таленавітым арганізатару навукі, настаўніку навуковай моладзі, урэшце, як аб добразычлівым і цудоўным чалавеку.

Аўтары зборніка прысвяцілі яго юбіляру як кнігу аб ліку ў розных мовах і культурах. І гэта заканамерна, бо лік і лічэбнікі з'яўляюцца прадметам шматпадовай і асаблівай увагі А.Я.Супруна. Прафесар Б.А.Плотнікаў у сваім артыкуле дэталёва разглядае якасны змест ідэі ліку і яе рэалізацыі ў лінгвістычных працах юбіляра. Але, як слушна адзначае рэдакцыйная калегія, лік і лічэбнікі для А.Я.Супруна – гэта не толькі адзінкі мовы, а і катэгорыі навукі і культуры, свядомасці і быцця наогул. Лік у юбілейным зборніку разглядаецца менавіта ў гэтым кантэксце – як фундаментальная катэгорыя свядомасці і быцця, рэальнасці і міфалогіі, культуры і мовы, як крыніца паэтычнай экспрэсіі ў мастацкай літаратуры. Таму кніга будзе карыснай і цікавай не толькі лінгвістам, але і прадстаўнікам іншых навук, культуралагам. Дарэчы, такая рознабаковая накіраванасць зместу зборніка, прысвечанага як быццам бы адной канкрэтнай праблеме, ярка адлюстроўвае асаблівасці навуковай творчасці А.Я.Супруна: глыбіня пранікнення ў прадмет даследавання з адначасовым шырокім бачаннем яго разнастайных сувязей і адносін, з выхадам на сумежныя навукі, на перспектывы даследавання.

Удзельнікамі зборніка з'яўляюцца прадстаўнікі розных краін – Беларусі, Расіі, Украіны, Германіі, Польшчы, Югаславіі, Казахстана, Эстоніі, што сведчыць аб вядомасці і прызнанні навуковых прац А.Я.Супруна далёка за межамі рэспублікі. Разам са шматнацыянальным калектывам рэцэнзуемай кнігі хочацца пажадаць юбіляру моцнага здароўя і далейшай плённай працы на ніве філалагічнай навукі.

А.А.Гіруцкі

М.Р.Прыгодзіч, Г.К.Ціванова. Старабеларускі лексікон: Падручны перакладны слоўнік. Мн.: Беларускае выдавецкае таварыства "Хата", 1997. 175 с.

Разам з аб'ёмнымі слоўнікамі, дзе чыніцца грунтоўная лексікаграфічная апрацоўка кожнага слова (напрыклад, "Гістарычны слоўнік беларускай мовы", Мінск, 1982), існуюць і кампактныя даведнікі. Шматтомныя выданні часта выходзяць дзесяцігоддзямі, а карыстанне імі пры расчэтанні вялікага тэксту забірае шмат часу ў гісторыка ці лінгвіста. І ўжо зусім немагчымым становіцца карыстанне такім выданнем для студэнта на занятках. Таму слоўнікі-даведнікі (асабліва кішэнага фармату) сваёй лаканічнай тлумачальнай часткай забяспечваюць найпершыя лексікаграфічныя патрэбы даследчыкаў, пераважна гісторыкаў, выкладчыкаў і студэнтаў.

Падобных слоўнікаў-даведнікаў па старабеларускай мове яўна недастаткова, калі ўлічваць колькасць пісьмовых помнікаў. Можна згадаць "Справочный словарь юридической терминологии древнего языка Юго-Западной России" І.Навіцкага (Кіеў, 1871), каля тысячы слоў, "Словарь древнего актового языка Северо-Западного края и царства